

Meddelelser fra Selskabet

BELLMAN I DANMARK

Årsmødet på den svenske ambassade, d. 5/2 2018

REDAKTØREN HAR ORDET: RANDI LARSEN

Randi Larsen er gymnasielærer i dansk i Lund, næstformand i SBIID, samt medlem af redaktionsgruppen for Skriftserien og redaktør af *MfSBIID*.

Udgivelser: *C.M. Bellmans salmer*.

Gengivelser på dansk ved Hans Lundsteen (2012) og Tøm nu dit glas, se Døden på dig venter. Nye vinkler på Bellman (2015) (b. 7 i skriftserien).

Nr 95 af meddelelser er det første blad i jubilæumsåret, hvor selskabet den 18. november 2018 fylder 25 år. Dette skal naturligvis fejres! Og vi regner med at servere et overdådigt program til Bellmandagen på Sophienholm og forhåbentlig også til nogle sangaftener i løbet af året. Årsmødet er klaret, og de, der var til stede, vil kunne huske Dorte J. Thorsens idé om at optræde på Københavns gamle værtshuse, og Jarl Forsman, der greb denne idé og fortalte om, at det netop var, hvad de havde tænkt sig at gøre. Dette følger vi naturligvis og bringer information om, når det sker. I dette blad bringer vi Dorte J. Thorsens foredrag, som hun holdt

ved årsmødet, og vi bringer også en reportage fra Dorte J. Thorsens besøg i Stockholm 2017, hvor hun hørte Thord Lindé optræde, man ønsker man havde været der selv! Nr. 95 fortsætter tråden fra nr. 94 med 5 Bellman-spørgsmål, som Søren Sørensen besvarede. Denne gang er det Erik Harbo, som har fået stafetten, og vi kan læse om, hvordan han opfatter Bellmans musik og tekster. Erik Harbo er som mange sikkert ved også medstifter af selskabet.

Vi ønsker jer god læsning, og velkommen til jubilæumsårets arrangementer!

SELSKABET BELLMAN I DANMARK ÅRSMØDET 2018 PÅ SVERIGES AMBASSADE

v. Randi Larsen & Henrik Bøggild
Henrik Bøggild åbner årsmødet 2018

Årsmødet 2018, selskabets jubilæumsår, brød med traditionen som aftenarrangement, og startede allerede kl. 15 i år, så det var stadig lyst, da vi gik ind af palæets port, og vagten havde tjekket vores identiteter. Formand Henrik Bøggild åbnede mødet, og der skulle vælges dirigent og referent. Men da Jarl Forsman, som var udset til dirigent, endnu ikke var ankommet pga. sine øvrige pligter, fik Henrik lov at optræde som vikar så længe, og det klarede han udmærket. Da Jarl Forsman trådte ind af døren et kvarter senere, overtog han jobbet med megen virak og latter fra publikum, og resten af mødet var han også en glimrende dirigent. Den første fællessang var FS. 16 *År jag född så vil jag lefva*, et fint valg for vores sammenkomst, da det jo er det, vi vil, være med der, hvor det foregår, og opleve hvordan Bellman lever videre i sin musik og tekst.

Formand Henrik Bøggild læste års-

*Selskabets to formænd,
Henrik Bøggild & Søren Sørensen*

beretningen op, og benyttede også lejligheden til at lykønske selskabets første formand i 23 år, Søren Sørensen, for hans store arbejde, dette udløste en fortjent klapsalve. Nu var det Anna Carina Sundstedt og Henrik Metz' tur til at underholde os, og det gjorde de smukt med *En vacker afton Movitz satt Bekymrad och allena & Er mödan värdt at vare til*. Anna Carinas smukke sang er en fryd, hver gang vi får lov til at opleve det, og Henrik Metz akkompagnerer så dejligt på klaveret. Stor applaus og begejstring fra hele salen!

Visangalle FE. 81 *Märk hur' vår skugga*, inden vi afsluttede den formelle del af mødet, rejste os for at bevæge os til de tilstødende lokaler, hvor et glas vin ventede (ingen Bellman uden vin!), og vi fik tid til at tale sammen.

Da vi kom tilbage til musiksalonen, hørte vi Flemming Klyver & Henrik Bøggild med Bellman-melodier på barytonsax og klaver. Det var usædvanligt, som Henrik forklarede det, for barytonsax er ikke det instrument, man hører mest i forbindelse med Bellman, og det var en meget stemningsfuld og smuk oplevelse.

Nu var det Dorte J. Thorsens tur til at tale om "Bellman i vor tid – og i fremtiden", et interessant og spændende foredrag, hvor Dorte også

"Den jyske Bellman-trio":

Guitar: Ib Thorben Jensen, Blæs og vokal: Sten Lerche, Vokal og trut: Jens Godiksen.

fremkom med idéer til, hvordan vi kan markedsføre Bellman og selskabet. Foredraget kan læses i sin helhed andetsteds i bladet. Tak til Dorte for de nye input, hun har bragt ind i selskabet efter hun blev styrelsesmedlem, også med hjemmesiden og medlemsbladet.

Efter Dortes oplæg var det igen tid til musik, dette stod trio'en 'Bellman i ord og toner' for, igen et helt nyt indslag som var en dejlig oplevelse! Henrik Bøggild beskriver her, hvordan han har fundet frem til denne 'Bellman-trio':

Ved Fredmandagen 2017 fik jeg en god snak med Jens Godiksen, som er et af vores medlemmer fra Jylland. Han kunne bl.a. fortælle, at han og to andre havde et lille "show" som de kaldte "Bellman i ord og toner". Jeg blev naturligvis nysgerrig og spurgte, om de ikke ville komme til SBiD's generalforsamling og optræde der. Det faldt heldigvis på plads, og det blev en stor fornøjelse, som de fik megen ros for. Deres virke beskriver de selv således:

Bellman i ord og toner

Dette er et forsøg på at give et måske

ikke så kendt indblik i Bellmans univers og dermed også hans samtid.

Vi har valgt et antal sange/viser blandt Bellmans epistler. Disse giver efter vores forståelse ikke et samlende billede af universet, men sætter alligevel en ramme om både person, musik, digtning og tid.

Det bliver en vekselvirkning mellem fortælling og fremførelse af et antal af Bellmans epistler. Der bliver også mulighed for lidt "syng med" undervejs.

Vi gør det på vores måde – med vores udtryk, som vi finder bedst. Dette er både i forhold til instrumentering og sangstemme, men også fordi vi faktisk synes, at Bellman også kan udtrykkes på denne måde.

Inden vi igen gik ud i februarkulden, hvor mørket nu havde lagt sig, sang vi alle FE. 48 *Solen skinner blank og trind*, selv om den ikke gjorde netop det, men det gør slet ikke noget, i Bellmans univers kan alt lade sig gøre.

Vi glæder os allerede til næste arrangement, og jubilæumsåret skal nok have et og andet at byde på, både for medlemmer og styrelse, og andre som vi kan lokke til med musik og sang.

BELLMANDAGEN I JUBILÆETS TEGN

Af Dorte J. Thorsen

Der er lagt op til et brag af en fejring, når SBiD søndag d. 12. august afholder årets Bellmandag på Sophienholm ved Kgs. Lyngby.

SBiD bliver 25 år her i 2018, og det bliver markeret med besøg af to af vor tids fremmeste Bellman-fortolkere, nemlig svenskeren Thord Lindé, som man kan læse om andetsteds i dette blad – og så Nis Bank-Mikkelsen, som

næppe behøver nogen introduktion. Der vil altså blive sunget Bellman på både svensk og dansk af de to troubadourer, og undervejs bydes der også på musikalske mellemspill og fællessange. Vi håber på ligeså godt vejr som sidste år, og vil gerne byde alle hjerteligt velkommen til årets Bellmandag på Sophienholm søndag d. 12. august kl. 14 – 16.

BELLMAN I VOR TID – OG I FREMTIDEN

Her i jubilæumsåret for Selskabet Bellman i Danmark (SBiD) er det tid til at se fremad, men inden skal vi også se tilbage og mod nord, dér hvor det hele startede i den svenske hovedstad, hvor Bellman levede, virkede og digtede – og hurtigt efter sin død blev genstand for stor beundring.

Så vi starter i 1829 ude på Djurgården, den lille grønne ø midt i Stockholm, som i dag er hjemsted for frilandsmuseet Skansen, forlystelsesparken Gröna Lund, Nordiska Museet, Gustav Vasa-skibet og mange andre institutioner. For slet ikke at tale om at det også er her, at den svenske overklasse i dag holder til i store villaer.

Men tilbage i 1829 var overklassen stadig kun på vej ud på Djurgården. Ja, på Bellmans tid – få årtier tidligere – var området nærmest et sumpet morads, hvor der kun lå nogle kroer og faldefærdige hytter.

Men det var ved at forandre sig på denne sommerdag d. 26. juli 1829, hvor den første offentlige buste af en ikke-kongelig i Sverige skulle indvies. Dagen – d. 26. juli – fejres også stadig som Bellmandag i Sverige, hvor ordensselskabet Par Bricole står for højtideligheden, der betyder, at busten af Carl Michael Bellman behørigt bliver bekranset, samtidig med at der er et musikalsk program, taler og hvad der ellers hører sig til. For busten forestiller selvfølgelig Sveriges store søn Carl Michael Bellman, og hele det svenske kulturarv var også til stede til afslø-

ringen i 1829 - og kunne høre om, at her under de store egetræer havde Bellman holdt af at sidde. Lige den historie skal dog tages med et gran salt og ses i lyset af, at tiden var romantikkens – samt at Bellman ikke ligefrem var kendt for at søge sin hoved-inspiration under de grønne trækrone, selvom han nu også mestrede naturlyrikken.

Man ved til gengæld, at Bellman flere gange besøgte den nærliggende kro, som kom til at hedde Bellmansro, og som blev et yndet udflugtsmål for stockholmere og Bellman-tilhængere i de kommende mange år, indtil den brændte ned i 1952 for aldrig siden at blive genopbygget.

Men tilbage til den store hyldest af Bellman som på denne sommerdag i 1829 fik al den anerkendelse, som han af og til manglede i livet. Midt i al jublen og virvaret omkring busten stod der dog én ældre dame lidt stille, mens hun kiggede med undrende øjne på hele seancen.

Det var Bellmans enke Lovisa, som til de omkringstående skal have sagt: *"Aldrig troede jeg, at man ville komme til at gøre så meget væsen af sådan en drukkenbolt, som Bellman var."* Ved et andet tilfælde skal hun dog bestemt have afvist, at Bellman var en dranker. Så hvad hun i virkeligheden mente, ved man ikke, selvom der er mange meninger om dén sag – også i dag.

Men tilbage står, at Lovisa ikke delte særligt meget ud af minderne om hendes berømte mand, som hun overle-

Dorte J. Thorsen ved årsmødet

vede med hele 52 år. Til gengæld blev hun selv 92 år, og døde først i 1847, og havde på det tidspunkt – også via en lille pension fra Par Bricole - fået en noget bedre økonomi end i årene med Bellman, hvor hun i tiden efter hans død var så fattig, at hun fortsatte under formynderskabet - og end ikke ejede de få møbler, som hun og de tre børn brugte.

I dag kan vi godt undre os over Lovisa's manglende påskønnelse af Bellman ude på Djurgården, for vi er jo overbeviste om mandens genialitet. Men det var ikke hendes fokus, og det kan man godt forstå, når man tænker på, at hun ofte har manglet mad at sætte på bordet og andre fornødenheder – og derfor som alle mødre og koner har tænkt, at hvorfor kan manden dog ikke passe et fornuftigt arbejde i stedet for alt det digteri.

Men det kunne Carl Michael ikke, og det er vi glade for i dag. For ellers havde vi ikke haft den perlerække af viser, som vi har, og som også hænger sammen med alle de gode historier om Bellman – og de personer, som

han så levende skildrer. Det er så også beretninger, der som alle andre historier skal fortælles, hvis de skal betyde noget for mennesker – og for livet og verden.

I år fylder vi i SBiD 25 år. Et kvart århundrede, hvor der er blevet talt om Bellman, spillet Bellman, forsket i Bellman og så videre. Og det er alt sammen, som det skal være, men vi skal også tænke frem.

Tænke på at give Bellmans arv videre til kommende generationer, og det starter med at fortælle, hvorfor han stadig er relevant – ja, er ligeså aktuel nu som dengang han levede i 1700-tallets Stockholm.

Os, der sidder her, ved selvfølgelig godt hvorfor. Bellman er eviggyldig, fordi han skriver om livet, døden, kærligheden, drømmene, tabene og alt det andet, som vi deler som mennesker, uanset hvem vi er, hvor vi lever - og hvornår.

Eller som svenskeren Thord Lindé, der kommer og optræder som et af hovednavnene på Bellmandagen til sommer, og som regnes for en af vor tids største Bellmanfortolkere, sagde det i et tv-interview på Bellmandagen sidste sommer:

I de på overfladen så muntre tekster om livet på Stockholms mange kroer, er der også en dybde, en sorg og en smerte, som berører. Fredmans konstante opfordring til at drikke og forlyste sig får derfor en melankolsk klang, der kalder til eftertanke, også fordi Bellman har sympati for de mennesker, som han digter om.

Her i Bellmans andet fædreland er sagen så også, at de fleste danskere ikke – eller kun sporadisk – kender

til Bellman, så vi skal udover rampen med de gode Bellmanhistorier, fortælle hvorfor det giver mening i 2018 at synge, læse og tale om Bellman og hans enestående viseskat.

Det mener man også i det svenske Bellman-selskab, som fylder 100 år i 2019, og som allerede har annonceret, at temaet for fejringen bliver "Bellman i vår tid" med det formål at løfte Bellman frem som en levende kulturarv.

Et glimrende initiativ, som vi godt kan tyvstarte på her i Danmark i år – og gerne fra forskellige vinkler som det hedder på kommunikationssprog. De to oplagte vinkler er selvfølgelig det musikalske og det poetiske, og dem skal der arbejdes videre med, men de er samtidig også gamle kendinge, som vi allerede bruger.

Så der skal også noget nyt til som for eksempel at tage det nordiske perspektiv ...

I 1800-tallet, som var Bellmans store århundrede som inspirator for kunstnere i Norden, var tanken om netop det fællesnordiske meget populær i både politiske og kunstneriske kredse i alle de nordiske lande. Man talte om en fællesnordisk historie, en fællesnordisk kultur og en fællesnordisk identitet – og det var vel at mærke 100 år før indførelsen af den velfærdsstat, som mange ellers i dag forbinder med noget specielt nordisk – ofte sammen med mørket, kulden og så krimierne.

Så måske tiden er inde til at definere og genoplive det særligt nordiske? Vi lever i en global verden, der bliver mere og mere uoverskuelig - og i en tid hvor mange føler et stigende behov for at kende rødderne og historien.

Men at lære om os selv er en opgave, som ikke skal overlades til mennesker med et politisk formål. Det har vi set flere eksempler på i verdenshistorien, og det ender altid galt. Vi skal i stedet kende og fortælle om vores historie og vores rødder for at blive klogere, for at gøre livet sjovere, verden bedre – og ikke mindst for at kunne tænke selv.

Om Bellman er vores rødder – også selvom han er svensk. Det er fra ham og fra epistlerne og sangene om urmageren Fredman og den brogede skare af Bacchi sønner og Venus' døtre og alt det andet, at vores nordiske visetradition stammer. En tradition, hvor vi i ord og toner nu i mere end 200 år har formidlet, hvad der lå os på sinde.

Uden Bellman havde der fx ikke været en Sigfred Pedersen, hvis viser vi stadig glade synger. Hvem kan for eksempel lade være med at synge "Nu går våren gennem Nyhavn" og "Katinka, Katinka" her om lidt, når foråret vender tilbage?

Det var også de viser, der blev sunget for fuld hals som protestsange ved den store folkedemonstration i sensommeren, der indvarslede det forløb, som sikrede en fredning af såvel Hviids Vinstue og Skindbuksen, som

i øvrigt begge er ældre end Bellman, da de er fra hhv. 1723 og 1728. Men de blev altså reddet i sidste øjeblik – og til tonerne af en levende visekultur. Men også Kim Larsen har sit udspring i den tradition, som startede af Bellman, selvom han desværre ikke synger Bellman. Det ødelagde en lærer i grundskolen, forklarede Kim Larsen engang, da han blev spurgt om, hvorfor han gerne sang Taube og mange andre svenske viser, men ikke Bellman. Og det er mere end ærgerligt, at den danske nationalskjald har droppet den svenske nationalskjald. For så får vi aldrig det mestermøde mellem Bellman og Larsen, som ellers havde været helt fantastisk.

For nok er der forskelle, men lighederne mellem de to giganter er større og vigtigere: Begge har skrevet en endeløs række af hits. Melodier og sange, som er soundtracket til vores liv, verden og selvforståelse. Begge er også kendte og elskede ikke kun i deres eget land, men i hele Norden. Læg dertil at Kim Larsen har givet adskillige gamle viser nyt liv som fx Ludvig Holsteins og Poul Schierbeks "Det er i dag et vejr," Sigfred Pedersens "Tak for gode som for

onde år", folkevisen uden kendt forfatter "Det var en lørdag aften" og mange flere.

Så, ja Kim Larsen kunne have løftet Bellmans viseskat fra 1700-tallet frem til nutidens generationer, også de unge. Men nu må vi altså satse på nogen andre til at få Bellman udover rampen og ind i fremtiden.

Og jeg tror, at det er vigtigt, at vi tænker nyt, at vi tør tale om og synge Bellman på andre måder, så vi også her i selskabet kan fejre 50 års-jubilæet om 25 år fra i dag.

Fornyelsen ødelægger heller ikke traditionen – snarere tværtimod så uddyber og beriger de hinanden, især når vi satser bredt. For Bellman er for alle.

Vi kunne for eksempel foreslå en ugentlig viseaften på Hviids Vinstue eller Skindbuksen? Eller nogen af de andre gode steder som fx Wessels Kro, hvor også SBiD har rødder. Mange af de mennesker, der kommer der og i hvert fald de mere end 6400 medlemmer af Facebook-gruppen "Til kamp for bevarelse af Københavns historiske udskænkingssteder", er i forvejen interesseret i netop kultur, historie, tradition – og ikke mindst et godt glas.

Dén kombination peger i retning af Bellman, skulle jeg mene.

Så tillykke til Carl Michael med de 278 år i går, til os med 25 årsjubilæet – og held og lykke til os også. For vi skal have Bellman ud til Danmark og danskerne. Han er alt for god til at blive gemt og glemt – især her i hans andet fædreland.

5 X BELLMAN

v. Erik Harbo

Erik Harbo er tidl. Operasanger ved Det Kongelige Teater, og forfatter til bl.a.

Frøkenen fra Hald, 2008

Sådan var Aakjær – også 2016

Rejselyst (Om Blicher som forfatter) 2017

Erik Harbo med Johan Poulsen
& Lars Frederiksen

1. Hvordan vil du beskrive Bellmans lyrik?

I poetisk henseende: lysende, samtidig er den så smidig, at den lader sig oversætte til dansk og andre sprog, afprøvet af mig selv som sanger i tilfældet dansk, tysk og engelsk på forskellige turneer.

2. Hvad er det, der gør Bellmans lyrik så langtidsholdbar?

Han har fra begyndelsen taget fat på de rigtige emner eller personer. Personer som man kan more sig over, sørge over og også have rigtig ondt af. Hvis vi går over i hans øvrige lyrik *Digte till Enskilda* vil vi se hans evne til at skrive om venner og bekendte, men også om mange ubekendte for at trøste dem i deres sorg. Angående emner er der mangfoldige: ja, – lad os blot begynde med 1/ Fredmann og de mange drikkelag, 2/ de fantastiske naturbilleder, hvor han har inspireret så mange digtere, og metoden kan umiddelbart sammenlignes med den danske digter St. St. Blichers evne til at begynde en novelle med en smuk landskabs- eller naturskildring, men i en prosa der føles som lyrik og derefter slå over i den handlingsmæt-

tede historie. 3/ Hans beskrivelse af Stockholm med omegn og de mange huse, kroer, parker og de mange mennesker, der færdes i dette landskab.

3. Og hvilken rolle spiller musikken heri?

Jeg har altid ligesom mange andre følt, at det er en enhed og jeg har svært ved at se teksten til Fredmanns epistler og Fredmanns sange stå alene. Efter mange studier føler jeg mere og mere, at de er skabt med instrumentet på knæet, som man ser på enkelte berømte billeder. Hertil kan siges, at det er melodien, der er med til at skabe visen, idet Bellman har komponeret meget få melodier selv, men tog de temaer, han kendte. Sommetider omarbejdede han dem, om ikke til ukendelighed så i hvert fald ganske frit. Et af de første værker om Bellman, som jeg sammen med originalerne tog fat på, var Torben Kroghs i dag meget kendte bog *Bellman som musikalsk digter**, og selv om han var handikappet i dette arbejde, da krigen forhindrede ham i at tage til Sverige, er det en fremragende bog. I dag ærgrer det mig, at jeg ikke fik drøftet Bellman med ham i de to år jeg havde ham som fore-

læser på operaakademiet i teaterhistorie. Hvad kunne han ikke have fortalt. Andre af Bellmans digtninge kan selvfølgelig sagtens stå alene, der hvor der ikke er tale om sange og viser. Men det bruger vi meget lidt i dag, i hvert fald i Danmark. Tænk blot på hans oversættelser.

4. Har du en eller flere favoritter blandt alle Bellmans viser? Og i så fald hvilke (n)?

Når man har siddet på koncertpodiet siden 1974 og ofte sammen med gode musikere har forlystet folk med Bellmans kendteste sange og viser, er der selvfølgelig nogle af disse, der har gjort større indtryk end andre. Som for så mange andre begyndte det selvfølgelig (havde jeg nær sagt) med *Fjäriln vingad syns på Haga* og *Vila vid denna källa*, to sange, der på et meget tidligt tidspunkt kom med i Højskolesangbogen og blev sunget overalt i Danmark. Da jeg senere fik foræret Jens Louis Petersens fremragende oversættelse af *Lette sommerfuglevinger* var der dog ikke tvivl i mit sind, at det var den tekst, jeg skulle bruge. Nu synger vi Bellman på dansk, og jeg er meget tilfreds med at være en af de sangere, der tilbage i 70'erne og 80'erne var med til at indføre det i Danmark, selv om min sanglærer Aksel Schiøtz ikke brød sig om dette og Jens Louis Petersen nærmest sagde nej, da jeg bad ham om at hjælpe mig med en cd med Bellmansange, der skulle komme i 250 året for Bellmans fødsel. Men han ændrede standpunkt, da han fik set på en række af de oversættelser, der forelå. Det kan jeg gøre bedre, var hans udbrud, og det gjorde han så. Et

år efter den første cd havde vi planer om at gå i gang med den næste, men desværre: Jens Louis døde, sank om ude i haven, og planerne blev skrinlagt, mens jeg fortsatte med at synge og også selv nåede at oversætte et par tekster såsom nr. 27 Gubben er gammel (hør SBIDs dobbeltcd)*, nr. 43 *Varm mer øl og vin* og nr. 12 *Græd fader Berg*.

5. Og hvordan er det – her mere end 200 år senere – at skulle fortolke Bellman – også når man som du skriver nye tekster? Er det ligetil eller svært? Og hvorfor?

Jeg tolker spørgsmålet derhen ”når du også skriver melodier”. Jeg har skrevet over 50 melodier, hvoraf mange er gået i glemmebogen, men der er to cykler *Årstidssange* af pastor Marianne Berg og *Nanettes viser* af Halfdan Rasmussen, jeg især bruger. Det drejer sig om 10 melodier til disse digte. Oprindeligt blev de uropført ved en kabaretrevy i Gilleleje med mig og Gurli Plesner, min herlige kollega fra Det kongelige Teater, og de øvrige ved en koncert i Tivoli samme sommer. Jeg tror i høj grad Bellman har inspireret mig, når melodien til ”Jeg vandrer i skoven ved Gurre” udfolder sig.

Så tak til den store digter, der nåede at blive et vigtigt kapitel i mit liv, og stadig er det.

*Note: *udgivet af selskabet i 1999*

FREDMAN ER STADIG SPILLEVENDE I GAMLA STAN

Dorte J. Thorsen

Dorte J. Thorsen er cand. scient i kulturgeografi og journalist på Kristeligt Dagblad. Siden februar 2017 har hun været med i SBI'D's styrelse, samt medlem af redaktionsgruppen for Skriftserien og for medlemsbladet.

*Dorte J. Thorsen i Gamla Stan i Stockholm
få skridt fra Musikvalvet Baggen*

En reportage fra en forårsaften i selskab med Thord Lindé i Fredmans gestalt på "Musikvalvet Baggen" i Stockholm. En aften, hvor Bellmans viser fik så megen krop og sjæl, at brændevinen, sølvknappen til Charon og Ulla Wiinblads kjoleliv kunne anes i stearinlysenes skygger.

Forårsaftenen er blå her blandt de gamle huse i Stockholms ældste bydel Gamla Stan, og det er fristende at gå hælene skæve i de små gyder, der et par timer endnu lyses op af dagens gyldne solstråler.

Men nej, i aften skal skatten findes i mørket, så jeg går nynnende ned i kælderen, nærmere bestemt det lille spillested "Musikvalvet Baggen", der ligger i den del af Svartmangatan, der løber bagom Järntorget og tæt på restauranten "Den Gyldne Freden", hvor Bellman og mange andre af svensk kulturs store ånder har siddet i lystigt lag.

Det kan man også gøre i "Musikvalvet Baggen", der ligger dybt nede i en kælder, som på Gustav Vasa's tid var en velpolstret vinkælder, og som på Bellmans tid husede en af byens mange små kroer, hvor brødre og nymfer, musikere, subsistensløse, prostituerede og alle andre på samfundets bund – også Bellman selv – kom for at drikke, elske og bare for en stund glemme, at døden altid ventede lige om det næste hjørne i en by og en tid, hvor livet var kort, hårdt og brutalt.

Man kan også næsten stadig høre dem hernede mellem de gamle, røde munke-murstensvægge, der kun delvist kan holde fugten fra granit-grundfjeldet væk, og i stearinlysenes flakkende skygger aner man både Ulla Wiinblads krøllede hår, Nordstroms hårpisk, Movitz's blå øje og alt det andet.

Ja, det er kun de få ledninger og så måske påklædningen hos os cirka

40 tilhørere, der røber, at vi skriver 2017. Der er i øvrigt totalt udsolgt til aftenens forestilling, og snakken går livligt, indtil klokken slår syv slag. Så tier vi alle. For nu er der kaldt til samling i Bacchi-ordenen.

Ikke at vi behøver at være musestille for at kunne høre aftenens gæst, der småråbende og beklagende sig over livet og Situation-Stockholm kommer ud til os. Det er selvfølgelig Fredman i Thord Lindés skikkelse. Hr. Jean Fredman, kongens tidligere urmager, som nu er godt i gang med at gå i hundene og lave det fald fra tinderne til rendestenen, som gjorde ham så velsignet i Bellmans øjne, at Fredman blev udnævnt til Bacchi-ordenens helgen, selveste Sankt Fredman, der også denne aften prædiker for os om det fine i at søge livets mening i vinen og elskoven – og i den rækkefølge forstås.

For nok elsker jeg de små nymfer i det grønne, men jeg elsker vinen i de grønne glas endnu mere, som Fredman/Lindé siger det i løbet af forestillingen.

Der skal selvfølgelig nok være dem, der ikke kan se noget særligt helgenagtigt i manden, der i sit slidte tøj og med de røde øjne og den pjuskede paryk kommer vaklende med sin guitar i favnen op på scenen med stolen og det lille bord med flasken med den klare væske, som på Bellmans tid med garanti har været brændevin. I dag er det formentlig vand. Jeg ved det ikke, og jeg vil også beholde brændevinsillusionen, så jeg spørger ikke i pausen, der med Fredman/Lindés ord *varer en 15-20 centiliters tid*.

Men pausen er heldigvis langt væk, for nu skal der blæses i trompet, files på fiolen og dances – eller i hvert fald spilles på guitaren, hvad Thord Lindé gør med lige dele stor indlevelse og ditto teknisk dygtighed.

Der startes med FE59, og så er nymfe-temaet i gang.

For næste vise efter en masse lovprisninger af den åh, så skønne, søde, fantastiske, bløde, kønne, yppige og helt igennem guddommelige Ulla Wiinblad – ypperstepræstinde i Bacchi-ordenen - er selvfølgelig FE48, hvor vi både musikalsk og mentalt begiver os op fra kælderen og ud på Mälarens solblinkende vande i den lyse sommermorgen i 1769.

Men vi kommer hurtigt tilbage igen til de små gader og livet i de bistre tider – og sympatien fra Fredman/Lindé, der har ondt af alle os, der sid-

der der, og som ikke er medlemmer af Bacchi-ordenen.

For når selv han, en ridder af den fornemme Bacchi-orden, ikke kan få kredit på en eneste af Gamla Stans mange kroer, hvordan skal vi blandt publikum så kunne klare os, som han siger det med stor medfølelse.

Musikalsk handler det derefter om FE9, som synges med Lindés kraftige og klare stemme, som han samtidigt er i stand til at få til at lyde som en nasal drukkenbolts sprukne røst. Det er godt lavet. Visen handler selvfølgelig om Ulla Wiinblad, og det gør den næste også.

For hende slipper Fredman ikke sådan lige. Han skal også lige sikre sig, at vi alle sammen er klar over, hvem hun er, og at hun og hendes veninder lever et urimeligt hårdt og svært liv, hvor de så let som ingenting risikerer at blive sat i fængsel, bare fordi de tilbyder mænd en favn at søge trøst i.

Mænd, som godt kan dømme dem til spinderi og fængsel på Långholmen om dagen, når de sidder i deres høje embeder, men som om aftenen søger de søde pigers selskab. Dobbeltmoralisk, konstaterer Fredman/Lindé, inden han synger FE28.

Og så var det oplagt at forvente FE72 – og den kommer også, men inden serverer Fredman/Lindé FE2 med store armbevægelser.

For så er Fredman's univers ligesom sat på plads – først vinen og så kærligheden. Men alligevel kan man godt

spørge sig selv, om rækkefølgen nu også altid var sådan for den gode urmager, når Lindé derpå med stor inderlighed og kærlighed til netop Fredman og hans situation fremfører den måske mest elskede af alle Fredmans epistler, nemlig FE72, inden det bliver tid til pause.

Efter pausen lægges der ud med Carls vuggevise, som blev skrevet i skyggen af broderen Elias's død. For livet handler ikke kun om sex og kærlighed. Det er også fuld af drama, smerte og død – og med Lindés ord *ganske kontrapunktisk*.

For der er flere stemmer i livet, der spiller en rolle, både i dag og dengang i slutningen af 1700-tallets Stockholm, hvor det også kunne gå ganske galt. Næste vise er således FE34, som handler om ildens fortærende kraft, da det brændte i Movitz's kvarter, som var en lille

gyde, der ikke findes mere i det ellers så righoldige net af små stræder og gyder i nutidens Gamla Stan.

Og bagefter kommer så FE81, som på sand bellmansk manér tager både afskeden, døden – og tørsten - under kærlig behandling på alle måder. For Lindé kan ikke kun synge og spille. Med sin udtryksfulde mimik og levende kropssprog gennem hele aftenen ER han simpelthen Fredman. Thord Lindés koncerter nede i ”Musikvalvet Baggen”, som der typisk er seks til syv af om året, hedder også ”*Ständigt denne Fredman*”.

Derpå slår Fredman/Lindé om og melder, at der i livet også skal være plads til det, der er *vakkert*, hvorpå han synger fire strofer fra FS32. Og ja, der er så usigelig megen skønhed i den vise, at det er, som står tiden stille, og antikkens guder og gudinder svæver ned for at lytte med. Jeg for min del kunne godt have hørt alle 15 strofer – og også to gange i træk. Men tiden iler – og det er tid til aftenens sidste vise, hvor vi vender tilbage til liv-og-død-temaet, hvis vi egentlig nogensinde var væk, nemlig: FE82, som kommer med en munter opfordring fra scenen om ikke kun at tænke på pensionsopsparingen, men måske også overveje at lave en Charon-opsparing. *For det er ikke sjovt at mangle en mønt til Charon, når Clotho (en af livets tre gudinder i den græske mytologi) klipper tråden, og man skal færges over, og det ved jeg, selvom hun i sin tid klippede en knap af min vest*, som Fredman/Lindé siger det i den sidste af de små samtaler, som han hele tiden har kørende

med publikum mellem viserne, og som selvfølgelig har Fredman og hans liv som det centrale tema.

Og så er aftenen slut – eller det vil sige: Der er lige en fællessang, som ender med at blive flere sange i én. For publikum vil have FS21 og Lindé FS35, så vi synger - så det runger mellem hvælvingerne - dem begge to plus et par andre på kryds og tværs af hinanden efter devisen så et vers af den ene, så et vers af den anden og så fremdeles. Det medfører store grin og almen forvirring, og må have været en udfordring for Lindé, men han klarer det strålende, og hans stemme og guitar styrer os sikkert igennem, inden det er tid til velfortjente og store klapsalver.

Og så er endnu en samling i Bacchiordenen slut, og jeg går op i en mørkeblå nat, hvor Stockholm dufter af forår og poesi, og hvor nutidens svenske ungdom i anledning af den

tilstundende Valborg-højtid om et par dage har taget deres studenterhuer på og fejrer livets genopståen - helt i Bacchi's og Fredmans ånd.

For det er præcis, som den svenske forfatter af flere bøger om svensk historie Herman Lindqvist har sagt

det om Thord Lindés Bellmantolkninger: *Blunda, lyssna till Thord Lindés stämman, och du ser Movitz och hans vänner i det brokiga, bullriga och tumultartade folkmyllet i Gamla Stans gränder. Bellmans sånger lever, hans figurer finns mitt ibland oss.*

Endnu en sangaften i vente:

SYNG BELLMAN

– EN SANGAFTEN MED DET DANSKE

BELLMAN-SELSKAB I DEN SVENSKE KIRKE

SBiD, Selskabet Bellman i Danmark, har den store fornøjelse at invitere alle – medlemmer som ikke-medlemmer – til en gratis sangaften i Den Svenske Kirke i København.

Kirken hedder Svenska Gustafskyrkan og ligger lige ved siden af Østerport.

Det foregår tirsdag d. 8. maj kl. 18 og varer et par timers tid. Der vil være mulighed for at købe kaffe og en ægte hjemmebagt svensk kanelbulle til 25 kroner.

Kom og syng med. Der bliver sunget Bellman på både dansk og svensk, og både sange og epistler.

FORFATTERVEJLEDNING FOR ARTIKLER OG INDLÆG I MFSBiD

Vivil meget gerne have tilsendt materiale til Meddelelser fra Selskabet Bellman i Danmark, også fra nye skribenter. Det kan være artikler om Bellman og Bellman-viser, men det kan også være anmeldelser af Bellman-arrangementer man har deltaget i, både i og udenfor selska-

bets regi. Hvis du vil skrive til bladet, kan du læse en forfattervejledning i nr. 93 eller bestille en hos redaktøren, Randi Larsen, larsen.randi@telia.com.

Manuskriptet til bladet sendes til samme mailadresse, sammen med et foto og præsentation af forfatteren.

SALG AF BØGER, CD OG DVD

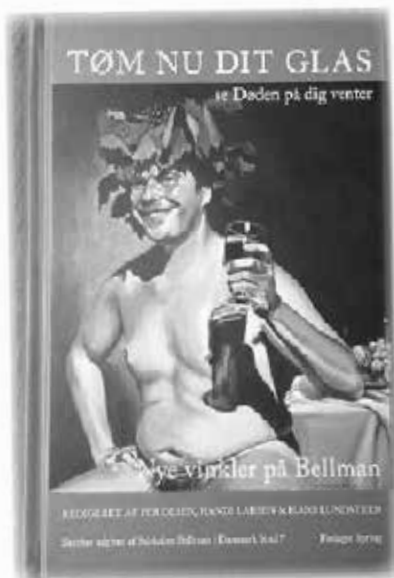
SBiD skrifter:

- Jens Kr. Andersen: **Bellman og de danske guldalderdigtere.** (1996) (SBiD, 1) **150 kr**
- Søren Sørensen: **Danske Bellmaniana.** (1999) (SBiD, 2) **175 kr**
- Jens Kr. Andersen (red.): **Bellman og Danmark** (2004) (SBiD,3) **300 kr**
- Hans Lundsteen: **C. M. Bellmans salmer.** (2012) (SBiD, 6) **100 kr**
- Erik Harbo m.fl.: **Bellman i Kbh. Bymuseums Havesal.** 1990 (udg. 2012) **Dvd specialpris: 80 kr**
- Erik Harbo: **Bellman om kroer, kvinder og Karons båd.** (17 numre), kun på **MC kasette: 80 kr**
- Bengt Ole Lindberg: **Balladen om Ulla.** (20202) **80 kr**

Andre bøger:

- Leif Bohn: **Carl Michael Bellman: Fredmans Epistler & Sange.** På dansk ved Leif Bohn 1997. **150 kr** (pris for ikke-medlemmer er 200 kr).
Henvendelse: Eva Holbek,
Evaholbek@email.dk
- Søren Sørensens **Bellmanroman Sisyphos i slotsvagten.** **75 kr**

Til ovennævnte priser lægges forsendelse. Bestilling kan ske hos styrelsesmedlem og medlem af Sophienholmudvalget Dorte K. Jepsen: tlf. 26351844 og mail dj@bellman.dk

I bind 7 i skriftserien, *Tøm nu dit glas, se Døden på dig venter.* Nye vinkler på Bellman, analyser, fortolker og diskuterer 24 skandinaviske litteraturforskere Carl Michael Bellmans værker, ikke blot *Fredmans Epistler & Sange*, men også andre, mindre kendte sider af det mangfoldige forfatterskab.

Fra Aage Jørgensens anmeldelse i MfSBiD: Jørgensen citerer Per Erik Ljung: "Når det gælder Bellman, er vi ganske mange, som holder liv i maskineriet." Med hvilken formulering der jo altså bliver sat punktum for hele den i alle henseender tungtvejende bog.

Bogen er redigeret af Per Olsen, Randi Larsen & Hans Lundsteen fra selskabets styrelse.

Bogladepriisen er 500,00 kr, medlemmer får 50% rabat ved bestilling til: Forlaget Spring, Taffelbays Alle 7, 2900 Hellerup. michael@forlagetspring.dk

SELSKABET BELLMAN I DANMARK:

Formand:

Musiker *Henrik Bøggild*

Næstformand:

Gymnasielærer, mag.art.
Randi Larsen

Sekretær:

Journalist, cand.scient
Dorte J. Thorsen

Kassemester:

Civiløkonom
H.D. Georg Teddy Amsinck

Styrelsesmedlemmer:

Skuespiller *Jarl Forsman*
Bioanalytiker *Dorte K. Jepsen*
Cand.mag. *Flemming Klyver*
IT-kyndig: *Mogens Schmidt*
Ph.d i nordisk litteratur:
Jacob Ølgaard Nyboe

Tilknyttet styrelsen:

Advokat *Claus Arup*
Skuespiller *Nis Bank-Mikkelsen*
Revisor *Jytte Løvaa*
Revisorsuppleant *Geert E. Petersen*

Redaktion af skriftserien:

Randi Larsen
Dorte J. Thorsen
Henrik Bøggild
& som konsulent:
Jacob Ølgaard Nyboe

Sophienholmudvalg:

Dorte Jepsen
Henrik Bøggild
Dorte J. Thorsen
Jarl Forsman
& *Flemming Klyver*

Hjemmesideudvalg:

www.bellman.dk
Dorte J. Thorsen
& *Mogens Schmidt*

Ansvarshavende redaktør af MfSBiD:

Randi Larsen.

Layout:

Maria Thilo

Tryk:

Henrik Bøggild

Udgiver:

Selskabet Bellman i Danmark

Bidrag med korrektur og redigering af dette nummer:

Henrik Bøggild
Dorte Jepsen
& *Dorte J. Thorsen*

Fotograf ved årsmødet:

Dorte Jepsen

AKTUEL BELLMAN-KALENDER 2018

Tirsdag 8. maj:

SBiD arrangerer sangaften i Svenska Gustafskyrkan, ved Østerport, kl. 18.00, se nærmere information andetsteds i bladet.

Onsdag 8. august:

*Teater Optimis: Elskov, vin & basfio-
ler, Halmtorvet 9 (tidl. PH-Cafeen),
kl. 19.30.*

Fredag 10. august:

*Sommerkoncert: Thord Lindé synger
Bellman på Selsø slot, kl. 19:30.
Billettepris: 150 kr.*

Søndag 12. august:

*SBiD, Bellmandagen på
Sophienholm, kl. 14.00, se nærmere
information andetsteds i bladet.*

Søndag 12. august:

*Teater Optimis: Elskov, vin & basfio-
ler, Nyborg Slotskoncerter kl. 19.30.*

Onsdag 15. august:

*Teater Optimis: Elskov, vin & basfio-
ler, Halmtorvet 9, kl. 19.30*

Søndag 19. august:

*Teater Optimis: Elskov, vin & basfio-
ler, Halmtorvet 9, kl. kl. 16.00*

Onsdag 22. august:

*Teater Optimis: Elskov, vin & basfio-
ler, Halmtorvet 9, kl. kl. 19.30*

Søndag 26. august:

*Teater Optimis: Elskov, vin & basfio-
ler, Halmtorvet 9, kl. kl. 16.00*

*Entréen er 150 kr for alle koncer-
terne på Halmtorvet 9, men medlem-
mer af Selskabet tilbydes billetter
til 100 kr. – disse fås ved at skrive til
ah@optimis.dk*

Henrik Bøggild & Flemming Klyver på henholdsvis barytonsax og klaver

INDHOLD:

- S.2 LEDER, V. RANDI LARSEN
- S.3 REFERAT AF ÅRSMØDET, V. RANDI LARSEN
- S.5 BELLMAN I VOR TID, V. DORTE J. THORSEN
- S.10 5 X BELLMAN, V. ERIK HARBO
- S.12 FREDMAN I GAMLA STAN, V. DORTE J. THORSEN
- S.16 PRAKTISKE OPLYSNINGER OG KALENDER